

Odrowąż-Pieniążek, Janusz

X Zgromadzenie Doroczne Międzynarodowego Komitetu Muzeów Literackich (ICLM) ICOM w Wolfenbüttel (RFN)

Muzealnictwo 32, 78-80

1989

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Nagrody drugiego stopnia

Muzeum Narodowemu we Wrocławiu oraz redakcji miesięcznika „Odra” za przygotowanie czterech wystaw sztuki współczesnej pt. „Nasza galeria” — współpraca z redakcją miesięcznika „Odra”

— **zespołową** w wysokości 100 tys. zł

— **indywidualne:**

dr Marianowi Hermansdorferowi, dyrektorowi muzeum, w wysokości 40 tys. zł i Ignacemu Rutkiewiczowi redaktorowi naczelnemu miesięcznika „Odra”, w wysokości 40 tys. zł.

Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku za otwarcie nowego oddziału etnograficznego o szczególnych walorach poznawczych

— **zespołową** w wysokości 100 tys. zł.

Państwowemu Muzeum w Oświęcimiu za wystawę pt. „Auschwitz—zbrodnia przeciw ludzkości”

— **zespołową** w wysokości 100 tys. zł.

Muzeum Historii Polskiego Ruchu Rewolucyjnego w Warszawie za wystawę pt. „O proletariacką kulturę. Z działalności kulturalno-oświatowej polskiego ruchu robotniczego 1918—1939”

— **indywidualne:** mgr Annie Dymek w wysokości 40 tys. zł oraz mgr Irenie Kępie w wysokości 40 tys. zł.

Nagrody trzeciego stopnia

Muzeum Okręgowemu w Elblągu za wystawę „Kultura materialna Starego Miasta w wykopaliskach archeologicznych”

— **indywidualną** mgr Tadeuszowi Nawrołskiemu w wysokości 30 tys. zł.

Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie za wystawę pt. „Kurkowe Bractwa Strzeleckie w Polsce”

— **zespołową** w wysokości 80 tys. zł.

Muzeum Sztuki w Łodzi za wystawę pt. „Jankiel Adler — malarstwo, rysunek, grafika”

— **zespołową** w wysokości 80 tys. zł.

Muzeum Okręgowemu w Chełmie za organizację obozów przyrodniczych dla młodzieży

— **indywidualną** mgr Stanisławie Świerczyńskiej w wysokości 30 tys. zł oraz rzeczową dla muzeum, wartości 80 tys. zł.

Muzeum Zamkowemu w Malborku za imprezę oświatową pt. „Gra historyczna dla młodzieży — Zamek Malborski — 1480”

— **zespołową** w wysokości 80 tys. zł.

Wyróżnienia

Muzeum Okręgowemu w Radomiu oraz **indywidualne** mgr Elżbiecie Kwiecień, mgr Januszowi Kuczyńskiemu, a także artyście plastykowi Wowo Bielickiemu za wystawę pt. „Raclawice — prawda — legenda — symbole”.

Muzeum Okręgowemu w Ciechanowie za wystawę pt. „Mazowsze w starej fotografii”.

Muzeum Okręgowemu im. St. Staszica w Pile za organizację obchodów Roku Staszicowskiego (blok imprez).

Muzeum Okręgowemu w Białymstoku za imprezę w skansenie pt. „Dzieje chleba”.

Centralnemu Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu za konkurs na wspomnienia z pobytu w hitlerowskich obozach jeńców wojennych (1939—1945).

Muzeum Historii Ruchu Rewolucyjnego w Łodzi — za wystawę pt. „Warunki bytowe łódzkiej klasy robotniczej w okresie międzywojennym”.

X Zgromadzenie Doroczne Międzynarodowego Komitetu Muzeów Literackich (ICLM) ICOM w Wolfenbüttel (RFN)

W dniach 7—12 września 1987 r. odbyło się X Zgromadzenie Doroczne Międzynarodowego Komitetu Muzeów Literackich (ICLM) zorganizowane przez należącą do Komitetu Herzog August Bibliothek w Wolfenbüttel, niewielkim mieście Dolnej Saksonii. Tematem spotkania była rola książki rzadkiej i pięknej w muzeach literatury i muzeach literackich, włączając w to domy-muzea pisarzy.

W obradach wzięli udział członkowie Komitetu —

26 reprezentantów muzeów literackich krajów następujących: Belgii, Czechosłowacji, Danii, Holandii, Japonii, Niemieckiej Republiki Demokratycznej, Polski, Republiki Federalnej Niemiec, Szwecji, Węgier, Wielkiej Brytanii i ZSRR. Uczestnicy konferencji, w tym zaproszeni goście, wygłosili referaty bądź komunikaty, których teksty powielone były w językach: niemieckim, francuskim i angielskim. Zostały one opublikowane przez Herzog August Bibliothek w 1988 r. A oto ich tytuły:

- Ferenc Botka (dyrektor Literackiego Muzeum im. Petöfiego w Budapeszcie), „Książka rzadka i piękna w ekspozycjach literackich”.
- Anton Korteweg (dyrektor Muzeum Literatury Holenderskiej w Hadze), „Luźne uwagi o używaniu książek do celów ekspozycyjnych”.
- Natalia W. Szachałowa (dyrektor Państwowego Muzeum Literatury w Moskwie), „Książka rzadka w zbiorach Państwowego Muzeum Literatury w Moskwie — gromadzenie i eksponowanie”.
- Shigemi Nakagawa (Kyoto, Japonia), „Sytuacja w japońskim muzealnictwie literackim i zagadnienie »wartości« książki”.
- Ilse Siebert (Akademia Sztuk, Berlin, NRD), „Związek pomiędzy zawartością książki a jej prezentacją; Książki Malika jako przedmioty muzealne”.
- Wolfgang Milde (Herzog August Bibliothek, Wolfenbüttel), „Ewolucja wartości książki w ciągu wieków na przykładzie ewangeliarza Henryka Lwa”.
- Harriet Watts (USA, Cambridge, stażystka Biblioteki Księcia Augusta), „Uwagi na temat kolekcji książek z dziedziny malarstwa w Bibliotece Księcia Augusta”.
- Frans de Haes (Archiwum i Muzeum Literatury w Brukseli), „Lautreamont między Francją a Belgią”.
- Janusz Odrowąż-Pieniążek, „Książka i biblioteka w muzeum literackim na przykładzie Muzeum Literatury w Warszawie”.
- Vladimír Zavodský (Muzeum na Strahovie, Praga), „Muzeum literatury czeskiej w Pradze”.

Obradom towarzyszyło zwiedzanie bogatej i wzorowo prowadzonej biblioteki im. księcia Augusta, zawierającej ok. 600 000 znakomicie konserwowanych książek zabytkowych, w tym średniowiecznych rękopisów iluminowanych i inkunabułów. Uczestników spotkania oprowadzono również po pracowniach konserwacji papieru, introligatorni itp., urządzono okolicznościowe ekspozycje tematyczne współczesnej książki pięknej, zwłaszcza niskonakładowej zawierającej oryginalne grafiki najwybitniejszych twórców współczesnych, w czym Biblioteka się także specjalizuje. Inna wystawa prezentowała katalogi wystaw literackich dostarczone przez uczestników zgromadzenia — przedstawicieli muzeów literackich oraz bibliotek mających oddziały — muzea pisarzy.

W części obrad, w której uczestniczyli jedynie członkowie ICLM, prezes Komitetu, dr Erno Taxner złożył sprawozdanie z Konferencji Generalnej ICOM w Buenos Aires w 1986 r., w której uczestniczył prezes i sekretarz Komitetu Muzeów Literackich. Jedno-

cznie przedstawił drugi tom opracowanego przez ICLM Międzynarodowego przewodnika po muzeach literackich, obejmującego muzea literackie w ZSRR. Dyr. Natalia Szachałowa z Muzeum Literatury w Moskwie zaprezentowała tom zawierający referaty wygłoszone na IX Zgromadzeniu Dorocznym ICLM w Puszkinińskich Gorach (czerwiec 1986 r.).

Specjalna sesja poświęcona została problemom etycznego muzealnictwa, w związku z zaleceniem Konferencji Generalnej wypowiedzenia się poszczególnych Komitetów na temat etyki zawodowej w zgodzie z artykułem 5 Statutu ICOM. Po długotrwałej dyskusji członkowie Komitetu nie doszli jednak do jednoznacznych wniosków w tym względzie. Wyniki tej dyskusji Prezydium ICLM zobowiązało się przedstawić Radzie Wykonawczej ICOM.

Ustalono, że — na zaproszenie sekretarza ICLM, prof. dr Görana Söderströma — przyszłe Zgromadzenie Doroczne ICLM odbędzie się w ostatniej dekadzie sierpnia 1988 r. w Sztokholmie (Muzeum Strindberga) i zostanie połączone z wyjazdem uczestników do Muzeum Christiana Andersena w Odense (Dania).

Posiedzenia X Zgromadzenia ICLM odbywały się bądź w sali konferencyjnej Herzog August Bibliothek, bądź w Anna-Vorwerk-Haus, bądź też w Domu-Muzeum Lessinga, w bliskim sąsiedztwie Biblioteki.

Organizatorzy przygotowali dla uczestników spotkania bardzo interesujący program zwiedzania muzeów Hesji i Dolnej Saksonii, w Kassel zwiedzano przede wszystkim na ogół tradycyjne Muzeum Literackie Braci Grimmów (gdzie gości witał nadburmistrz miasta p. Eichel), następnie niezwykle interesujące Muzeum Tapet, wielką ekspozycję sztuki nowoczesnej „Documenta 8” w Muzeum Fridericianum, a także słynny barokowy park Wilhelmshöhe. W drodze powrotnej z Kassel uczestnicy wycieczki obejrzeli zabytkowe miasteczko Gosler, zwracając uwagę na metody rekonstrukcji zabytków romańskiego palatium cesarskiego oraz renesansowych i barokowych kamieniczek, podjęci zostali kolacją przez burmistrza miasta p. Burgharda.

Druga wycieczka obejmowała Brunzwik (odwiedzenie grobu Lessinga na cmentarzu Westermann-Wieweg) oraz Hanower, gdzie po przyjęciu przez pierwszego burmistrza miasta, p. Schmalsteiga, na ratuszu, zwiedzano bogatą Niedersächsische Landesbibliothek usytuowaną w nowoczesnym gmachu zbudowanym specjalnie na jej potrzeby. Można w niej obejrzeć pokaźny zbiór wydań niemieckich tłumaczeń dzieł Mickiewicza. Biblioteka ta oprócz wystaw czasowych

eksponuje w specjalnej salce, otwieranej dla szczególnych gości, najcenniejsze zabytki rękopiśmienne, kodeksy iluminowane, manuskrypty Leibniza (w czym się specjalizuje) oraz pierwszą maszynę do liczenia skonstruowaną przez tego uczonego. Uczestnicy wycieczki obejrzeli również odbudowany po zniszczeniach wojennych dom Leibniza, a na koniec bogate muzeum sztuki współczesnej — Sprengel Museum z piękną kolekcją obrazów Edvarda Muncha, Maxa Ernsta, Hansa Arpa, surrealistów i mistrzów École de Paris.

Zakończenie konferencji odbyło się 12 września wieczorem w Wolfenbüttel. Jej uczestnicy dziękowali przede wszystkim organizatorowi dr Manuelowi Lichtwitzowi oraz prof. dr Paulowi Raabe, dyrektorowi Herzog August Bibliothek.

Spotkanie w Wolfenbüttel pozwoliło oprócz wymiany doświadczeń muzealnych, zapoznać się z metodami pracy bibliotek i muzeów literackich RFN, omówić wszechstronnie zagadnienie książki muzealnej w muzeach literackich.

Oprac. Janusz Odrowąż-Pieniążek